

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1459

Vragen van de leden **Flach** en **Stoffer** (beiden SGP) aan de Ministers van Klimaat en Groene Groei en van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over *de aanhoudende problemen met zwerfstroom bij veehouderijbedrijven* (ingezonden 29 januari 2026).

Antwoord van Minister **Van Veldhoven-van der Meer** (Klimaat en Groene Groei), mede namens de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (ontvangen 30 maart 2026). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 1041.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de aanhoudende problemen met zwerfstroom bij onder meer veehouderijbedrijven¹?

Antwoord 1

Ja, ik heb kennisgenomen van de berichtgevingen over zwerfstroom bij veehouderijen in Ooltgensplaat.

Vraag 2

Kunt u in afstemming met onder meer provincies, gemeenten en sectororganisaties aangeven in hoeverre in andere regio's in het land bij veehouderijbedrijven ook problemen ervaren worden die mogelijk in verband staan met zwerfstroom?

Antwoord 2

Ik heb op dit moment geen kennis van situaties op veehouderijbedrijven elders in Nederland waar soortgelijke problemen worden ervaren zoals die in berichtgeving is beschreven. Indien onbegrepen problemen bestaan op een veehouderij zal normaliter de eigen dierenarts hierover geconsulteerd worden. Ook kunnen veehouders en dierenartsen contact opnemen met de Gezondheidsdienst voor Dieren, via de Veekijker², voor advies. De Veekijker is

¹ Het Financieele Dagblad, 9 januari 2026, «Zwerfstroom: hoe een raadselachtig verschijnsel boeren tot wanhoop drijft». (<https://fd.nl/bedrijfsleven/1541790/zwerfstroom-de-ongrijpbare-gesel-van-nederlandse-melkveehouders>)

² <https://www.gddiergezondheid.nl/nl/Diergezondheid/Monitoring/Veekijker>

onderdeel van de basisonderzoek diergezondheid, een instrument om trends en ontwikkelingen in de diergezondheid bij landbouwhuisdieren te volgen. In het verleden is, naar aanleiding van meldingen van onbegrepen gedrag, door sectorpartijen geïnventariseerd in welke mate onbegrepen gedrag van dieren door veehouders wordt gezien, waar geen duidelijke verklaring (binnen of buiten het bedrijf) voor aan te wijzen was. Er is een oproep gedaan voor bedrijven om zich te melden. De Gezondheidsdienst voor Dieren heeft in 2018 een onderzoek gedaan, waaraan 31 bedrijven die zich gemeld hadden, hebben deelgenomen³. Er is geconcludeerd dat veel factoren een rol kunnen spelen, er is niet één specifieke oorzaak gevonden. Mogelijk was de oorzaak per bedrijf ook verschillend. Associaties met zonnepanelen, of zendmasten en hoogspanningskabels in de omgeving zijn in dit onderzoek niet gevonden.

Vraag 3

Deelt u de mening dat het vanwege de toenemende elektrificatie goed is om tijdig onderzoek te doen naar mogelijke risico's van zwerfstroom en de mogelijkheden om dit te voorkomen?

Antwoord 3

Toenemende elektrificatie brengt in zichzelf geen risico op zwerfstroom. Zwerfstroom ontstaat wanneer elektrische installaties niet goed geaard zijn of bedradingen niet goed geïsoleerd zijn. Ook kunnen zwerfstromen ontstaan als de opbouw en capaciteit van de elektrische installatie onvoldoende is of apparatuur wordt gebruikt die niet voldoet aan de Europese veiligheidsregels. Indien een bestaande elektrische installatie van een bedrijf wordt uitgebreid met bijvoorbeeld een zonnepaneel-installatie, een batterij of een kleine windturbine is het zaak dat deze installatie blijft voldoen aan de elektrotechnische veiligheidseisen zoals beschreven in de NEN1010. Onoordeelkundige uitbreidingen kunnen tot problemen leiden. Het is daarom belangrijk dat elektrische installaties altijd aangelegd, onderhouden en gecontroleerd worden door gecertificeerde elektrotechnische installatiedeskundigen.

Vraag 4

Waarom is door de provincie Zuid-Holland gevraagd multidisciplinair onderzoek naar de zwerfstroomproblematiek geweigerd⁴, terwijl verschillende experts wijzen op de mogelijkheid van bedrijfsoverstijgende oorzaken^{5, 6}?

Antwoord 4

De provincie Zuid-Holland heeft inderdaad per brief verzocht om het uitvoeren van multidisciplinair onderzoek door het Rijk. De provincie gaf aan dat de casuïstiek de mogelijkheden en het kennisveld van de provincie oversteed. Nadat de veehouder eerst zelf onderzoek heeft laten uitvoeren, heeft de provincie een second opinion laten uitvoeren.

Dit second opinion-onderzoek concludeert dat er geen externe oorzaken zijn aan te wijzen voor de problemen op het bedrijf. Uit het onderzoek bleek bovendien dat de metingen uit het onderzoek dat de veehouder heeft laten uitvoeren, ongeschikt waren om zwerfstromen te detecteren en dat er aanwijzingen waren dat de elektrische installatie op het bedrijf verbetering behoeft.

Tevens staat de veehouder onder verscherpt toezicht van de NVWA en is veroordeeld door de rechter vanwege het onthouden van de nodige zorg en het hebben van onvoldoende capaciteit voor het aantal gehouden dieren. Overwogen is dat deze situatie nog altijd niet volledig is verbeterd en dat de

³ <https://www.gddiergezondheid.nl/nl/Diergezondheid/Onderzoek/Onderzoeken-rundvee/Onderzoek-naar-afwijkend-gedrag-bij-melkvee>

⁴ Reformatorisch Dagblad, 1 oktober 2025, «Ministeries weigeren onderzoek naar invloed «zwerfstroom» op vee». (<https://www.rd.nl/artikel/1122653-ministeries-weigeren-onderzoek-naar-invloed-zwerfstroom-op-vee>)

⁵ Reformatorisch Dagblad, 28 mei 2025, «Hoe zwerfstroom op Ooltgensplaat in het verdachtenbankje terecht kwam». (<https://www.rd.nl/artikel/1109065-hoe-zwerfstroom-op-ooltgensplaat-in-het-verdachtenbankje-terechtkwam>)

⁶ Binnenlands Bestuur, 21 februari 2025, «Meer onderzoek naar mogelijke invloed «zwerfstroom» op vee gevraagd». (<https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/natuur-en-milieu/meer-onderzoek-naar-mogelijke-invloed-zwerfstroom-op-vee>)

problematiek op het bedrijf toe te schrijven is aan de omstandigheden waaronder de dieren worden of werden gehouden. De houder is tevens gewezen op het bestaan van het vertrouwensloket welzijn landbouwhuisdieren voor hulp en ondersteuning.

Vraag 5

Bent u alsnog bereid het gevraagde multidisciplinaire onderzoek op te pakken?

Antwoord 5

Ik kan mij goed voorstellen dat de veehouders zorgen hebben, gezien de klachten die zij ervaren. Het gevraagde multidisciplinair onderzoek is echter pas zinvol als er in de monodisciplines geen mogelijke oorzaak van de problemen worden gevonden. In dit geval zijn er geen externe oorzaken gevonden, zijn er wel zorgen over het dierenwelzijn en diergezondheid bij de veehouderij en waren er verbeteringen mogelijk in de elektrische installatie. Tevens ken ik geen voorbeelden van onderling vergelijkbare casuïstiek die op externe oorzaken wijzen.

Uiteraard blijf ik alert op eventuele ongewenste gevolgen die samen zouden kunnen hangen met de energie-transitie en de (elektrische) infrastructuur die in de omgeving wordt geplaatst.